

Svømmesøen er en krydsning af svømmebassinet og havebassinet. Den fremtræder som en biotop i haven, men takket være naturligt rensning og moderne filterteknik byder søen samtidig på en badezone med rent og klart ferskvand - vel at mærke uden klor og andre kemikalier. Der er anlagt tusinder af svømmesøer verden rundt, ikke mindst i Mellemuropa. Nu er idéen også kommet til Danmark som et alternativ til de traditionelle swimmingpools.

Foregangslandet er Østrig hvor der i dag er over 20.000 svømmesøer. Den første er fra 1983. Til pionererne hørte firmaerne Biotop og Wassergarten. I Danmark anlagde anlægsgartnerfirmaet Junckerhaven anlagde den første svømmesø i Danmark i 2006.

„Vi mener at danskerne nu er modne til at prøve dette spændende koncept. Samtidig er svømmesøen nu så velgennemprøvet i Europa at de værste børnesygdomme er overstået. Vi har været på studietur i Tyskland for at udse os de produkter som vi mener passer bedst til danskernes temperament og det danske marked,“ oplyser anlægsgartnermester Lars Juncker.

Afhængig af vandrenseteknik og søens størrelse koster det 1500-2000 kroner pr. m² at få en anlægsgartner til at etablere en svømmesø. Det grønne fagfolks nye produkt er dermed væsentligt billigere end en traditionel pool.

Natur eller arkitektur

En svømmesø kan efterligne naturen eller have et stramt arkitektonisk udtryk. Det naturlige udtryk kan f.eks. være et dansk klitmiljø med sandstrand, marehalm, fyr og vildroser, eller et havemiljø med en lille terrasse ved søen omgivet af prydroser og stauder og klippet græs helt ned til bredden. Det kan også være et skovmiljø med badebro og beplantning af rødell, ask og skyggetålende stauder i langt uklippet græs. Eller måske et japansk miljø med kuperet terræn, dekorationssten og stedsegrønne planter.

Det arkitektoniske udtryk kan f.eks. skabes i form af et sydlandsk poolmiljø med en

Her ses en af Danmarks første svømmesøer. Søen er nyanlagt og beplantningen har endnu ikke etableret sig. Anlægget består af et nedre bassin med et dybt svømmeområde i midten og en lav bredzone med vegetation og dekorationssten i kanten. Her ses trædesten i vandet og en sandstrand er anlagt til afslapning og som adgangszone til vandet. En badebro eller lignende anlægges senere.

I svømmesøens ferske, rene vand

Krydsningen af havebassinet og svømmebassinet er et mellemeuropæisk fænomen der måske også er ved at blive et dansk

stor fliseterrasse og beplantning med palmer og store blomstrende slyngplanter og planter i krukker. Det kan også skabes mere enkelt på en måde hvor vandplanter skaber præcise grønne former.

En svømmesø bør ifølge Lars Juncker anlægges med en vandoverflade på 40 m², men gerne langt større. Kun op til to tredjedele kan være badezone. Størrelsen skal også ses i forhold til søens form og dybde. Ønskes et naturligt udseende, kan profilet ikke graves stejlere end jorden tillader. Det sætter en grænse for dybden i små søer. Har søen en ar-

kitektonisk form kan selv små søer blive dybe ved hjælp af stejle profiler af f.eks. stablede sandsække eller helt lodrette sider i sten eller træ.

Uanset udformning skal man kunne komme nemt og sikkert i og op af vandet. Badezonen nås bedst fra en badebro eller terrasse påmonteret en stige eller trappe. Et alternativ i den naturprægede svømmesø kan være en trappe i natursten eller en sandstrand. Sandet bør dog have et kokostæppe eller lignende skridsikkert underlag på søens glatte gummidug.

Vandet tiltrækker også børn. Små børn bør hverken

lege i eller omkring svømmesøen uden opsyn. Til gengæld kan svømmesøen nemt tilpasses så den kan være til glæde for hele familien. Man kan f.eks. udforme et afgrænset børnevenligt område med lavt vand måske med en rutsjebane. Svømmesøens anvendelse kan også udvides på andre måder, f.eks. med sauna og en solfanger eller varmeveksler der hæver vandets temperatur og forlænger badesæsonen.

Den vigtige bredzone

Konstruktionen af en svømmesø adskiller sig ikke væsent-

To yderpunkter. Til venstre et stramt Arkitektonisk udtryk. Til højre et naturpræget.

lig fra et normalt havebassin, men konstruktionen har også ligheder med den traditionelle pool. Eventuelt kan hullet fra den gamle pool danne grundlag for en svømmesø.

Der skal dog altid være en bredzone som er det øverste plateau med planter. Det er her den nødvendige biologiske omsætning af vandets næringsstoffer sker ved hjælp af vand- og sumplanter. For at effekten kan blive stor nok, skal bredzonen udgøre mindst en tredjedel af vandspejlet. Man bruger dog ikke sumpjord i bredzonen sådan som man gør i havebassiner. For ikke at få udvasket jordpartikler i vandet dannes rodzonen i stedet af skærver eller lava.

Det er dog ikke nødvendigvis nok med en bredzone hvis vandet skal være rent og hygiejnisk. Afhængig af forholdene, ejernes ønsker og søens

brug kan det være nødvendigt at supplere rensningen med biologiske og tekniske systemer som der findes et utal af på markedet.

Et af dem fungerer ved at svømmesøen udbygges med en lille indsø hvori der placeres specielle filtermedier podet med mikroorganismer. Vandet suges ind gennem filtrene ved hjælp af en pumpe der sørger for at vandstrømmen presser partiklerne retur så de let kan samles op i indsøen.

En mere avanceret metode er en teknikstation med både teknisk og biologisk rensning. Den kan f.eks. bestå af et mekanisk forfilter efterfulgt af en pumpe og et biologisk filter suppleret med et kraftigt UV-lys for at bekæmpe sygdomsfremkaldende vira og bakterier. Vandet føres til teknikstationen via et solidt bunddræn og af en eller flere over-

fladeskimmere der kan klare bølgegang.

Efter rensning pumpes vandet retur gennem drænrør ved planternes rødder for at stimulere vandplanternes vækst. Returvandet kan også ledes i en ekstra rørføring direkte til svømmezonen. Den vandrotation man derved opnår, er med til at lede de faste partikler til bunddrænet. De biologiske processer kan desuden stimuleres ved at tilføre bakteriekultur og enzymer.

Fisk, myg og ænder

Når søens skal bruges til badning er der grænser for naturligheden. Der kan ikke være fisk i søen. De belaster vandet ved deres fodring og affaldsstoffer, men hvis man mister badelysten giver søens avancerede tekniske opbygning opbygning mulighed for en stor fiskebestand.

Andre problemer kan være vildfaren gødning der skaber ubalance i systemet. Væst er dog ænder. Én and sviner ifølge Lars Juncker lige så meget som 5000 badegæster. Derimod er myg ikke noget større problem, fordi myggene bekæmpes af deres naturlige fjender i og omkring vandet.

Svømmesøen kræver kontinuerligt tilsyn, men den biologiske og tekniske løsning sikrer effektiv og let vedligeholdelse. Organiske partikler samles i bredzonen og teknikstationen til enkel udslamning. Resten klarer naturen ved biologiske processer hvis bare man de udefrakommende faktorer som gødning og ænder. *sh*

KILDER
Juncker, Lars (2007): Vand i haven. Politikens Forlag.
Oplysningen fra Lars Juncker xx.4.2007.

Den første badetur med svømmesøens ejer og Lars Juncker i vandet. Ganske dejligt fortæller Lars Juncker - selv om det var november og vandet noget køligt.

En teknikstation bestående af et mekanisk sifilter nederst til højre, en tømmeret pumpenederst til venstre og et Beadfilter øverst til venstre. Øverst til højre ses et UV-lys til at bekæmpe sygdomsfremkaldende vira og bakterier. I midten til højre ses tre returløb, hvorfra vandet ledes tilbage til svømmesøen. Teknikstationen kan skjules f.eks. under en træterrasse.

Eksempel på adgang til en naturpræget sø via en stentrappe.